

Щеплення

**для немовлят одразу після
досягнення дитиною
одного року**

immunisation

the safest way to protect your child

3 2026 року

Вступ

Цей буклет містить інформацію про першу вакцину MMRV, вакцини PCV і MenB, які ваша дитина повинна отримати одразу після досягнення одного року. Якщо ви хочете обговорити цю інформацію, зверніться до свого лікаря, патронажної сестри або медсестри. Ви також можете відвідати ці ресурси: pha.site/vaccinations або www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Ваша дитина повинна отримати вакцини MMRV, PCV й MenB одразу після досягнення одного року (12-13 місяців).

Що таке MMRV?

Вакцина MMRV захищає вашу дитину від кору (M), епідемічного паротиту (M), краснухи (R; німецького кору) та вітряної віспи (V; вітрянки). Діти, народжені після 1 січня 2025 року включно, повинні отримати одну дозу MMRV одразу після досягнення одного року та другу дозу у віці 18 місяців. З моменту введення MMR-вакцин у 1988 році кількість дітей, які захворіли на ці захворювання, впала до історично низького рівня.

Очікується, що з додаванням нового компонента проти вітряної віспи кількість випадків вітряної віспи, що спостерігаються в дитинстві, значно зменшиться. Програма зменшить кількість випадків тяжкої вітрянки, пов'язаних із нею ускладнень і госпіталізацій.

Кір, епідемічний паротит, краснуха та вітряна віспа (вітрянка) можуть мати серйозні ускладнення.

Що таке кір?

Кір викликається дуже заразним вірусом. Майже кожен, хто захворіє, матиме високу температуру, висип і загалом почуватиметься погано. Ускладнення кору включають інфекції грудної клітки, напади судом, енцефаліт (інфекцію мозку) та пошкодження мозку. У дуже серйозних випадках кір може призвести до смерті.

Що таке епідемічний паротит?

Епідемічний паротит викликається вірусом, який може призвести до лихоманки, головного болю та болючих, набряклих залоз на обличчі, шиї та щелепі. Це може призвести до постійної глухоти, вірусного менінгіту та енцефаліту (запалення та набряку мозку).

Що таке краснуха?

Краснуха (німецький кір) – це захворювання, спричинене вірусом. У дітей воно зазвичай протікає в легкій формі та може залишатися непоміченим. Однак краснуха під час вагітності є дуже серйозною для ненароджених дітей. Вона може серйозно пошкодити їхній зір, слух, серце та мозок. Цей стан називається синдромом вродженої краснухи (CRS).

Завдяки щепленню кількість випадків кору, епідемічного паротиту та краснухи зменшилася. Однак ці захворювання не зникли, і в останні роки по всьому світу, зокрема у Сполученому Королівстві та Європі, спостерігалися спалахи кору. Щеплення вашої дитини вакциною MMRV забезпечить їй найкращий захист.

Що таке вітряна віспа (вітрянка)?

Вітрянка (вітряна віспа) – це дуже заразне захворювання, спричинене вірусом. Вітряна віспа дуже поширена і вражає більшість дітей у дитинстві, хоча вперше нею можна заразитися в будь-якому віці. Вона передається через прякий контакт між людьми або опосередковано повітряно-крапельним шляхом. Більшість випадків вітряної віспи у дітей протікають відносно легко, і хвороба проходить без потреби в лікуванні у лікаря, хоча більшість дітей хворіють протягом кількох днів і пропускають 5 або більше днів школи чи дитячий садок. Батькам може знадобитися взяти лікарняну відпустку на роботі, щоб доглядати за ними. Однак у деяких дітей розвиваються ускладнення від вітряної віспи, включаючи бактеріальну інфекцію шкірних уражень, а в рідкісних випадках – енцефаліт (набряк мозку), пневмоніт (інфекція легень) та інсульт. Ці ускладнення можуть призвести до госпіталізації та дуже рідко можуть призвести до смерті.

Чи має вакцина MMRV якісь побічні ефекти?

Вакцина MMRV містить 4 окремі вакцини в одній ін'єкції. Ці вакцини діють у різний час. Приблизно через 5-11 днів після щеплення в деяких дітей підвищується температура, з'являється висип, схожий на кір, і вони відмовляються від їжі, оскільки починає діяти частина вакцини проти кору.

У рідкісних випадках, приблизно через 3 тижні після ін'єкції, у дитини можуть виникнути симптоми, схожі на епідемічний паротит (лихоманка та набряк лімфатичних вузлів), оскільки починає діяти частина вакцини MMRV проти епідемічного паротиту.

У рідкісних випадках протягом 6 тижнів після вакцинації може з'явитися висип із маленьких, схожих на синці плям, зазвичай спричинений частиною вакцини проти кору або краснухи. Якщо з'явиться цей симптом, відведіть дитину до лікаря.

Після вакцинації поблизу місця ін'єкції може з'явитися легкий висип, схожий на вітрянку, але він може проявитися й в інших місцях. Цей висип не потребує лікування та проходить самостійно. Якщо у вашої дитини з'явиться висип, як запобіжний захід уникайте близького контакту з людьми, які більш вразливі до інфекції вітрянки, як-от люди з ослабленою імунною системою, вагітні жінки, які ніколи не хворіли на вітрянку, та новонароджені, чиї матері не хворіли на вітрянку. Однак імовірність передачі вітрянки від цього висипу після отримання вакцини MMRV надзвичайно низька.

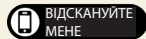
Приблизно в 1 з 1000 дітей трапляється напад судом, спричинений високою температурою (див. сторінку 14 про те, як лікувати лихоманку). Немає доказів того, що він може спричинити довгострокові проблеми. Дитина, хвора на кір, у п'ять разів частіше має судоми внаслідок хвороби (5 з 1000).

Вакцини можуть також викликати алергічні реакції. Вони трапляються дуже рідко, менше ніж 1 на мільйон щеплень. Хоча важкі алергічні (анафілактичні) реакції викликають занепокоєння, коли вони трапляються, люди, які проводять щеплення, навчені боротися з анафілактичними реакціями, а лікування призведе до швидкого та повного одужання.

У рідкісних випадках у дітей може розвинутися енцефаліт (набряк мозку) після вакцини MMRV. Однак, якщо невакцинована дитина захворіє на кір, імовірність розвитку енцефаліту набагато вища.

Порівняння побічних ефектів MMRV та побічних ефектів кору, епідемічного паротиту, краснухи або вітряної віспи показує, що вакцина набагато безпечніша, ніж самі захворювання.

Батьки та опікуни можуть повідомляти про підозрювані побічні ефекти вакцин і ліків через схему «Жовта картка».

Це можна зробити, відвідавши вебсайт mhra.yellowcard.gov.uk або зателефонувавши на гарячу лінію «Жовта картка» за номером **0800 731 6789**. Ви також можете скористатися QR-кодом або завантажити застосунок «Жовта картка».

Факти про вакцину MMRV

- Вакцина MMRV захищає дітей від кору, епідемічного паротиту, краснухи та вітряної віспи (вітрянки).
- За понад 40 років було введено понад 500 мільйонів доз MMR приблизно у 100 країнах. Вона має відмінний показник безпеки.
- Немає жодних доказів зв'язку між MMR та аутизмом.
- Введення вакцин окремо може бути шкідливим. Це наражає дітей на ризик зараження кором, епідемічним паротитом, краснухою або вітряною віспою.
- В країнах, де доступна MMRV, жодна не рекомендує вводити всі вакцини окремо.
- Хоча одна вакцина MMRV містить свинячий желатин, доступна альтернатива. Зверніться до свого лікаря, медсестри або патронажної сестри для отримання інформації.
- За рік до введення вакцини MMR у Сполученому Королівстві 86 000 дітей захворіли на кір, а 16 із них померли. Через низький рівень охоплення вакцинацією нещодавно у Сполученому Королівстві та Європі сталися спалахи, і деякі діти померли.

Чи достатньо довго спостерігали за дітьми після вакцинації MMR, щоб знати, що вона безпечна?

Комбіновані вакцини MMR вводяться понад 40 років, і було використано понад 500 мільйонів доз. Безпечність вакцини ретельно контролюється в багатьох країнах, і було показано, що це високоефективна вакцина з видатними показниками безпеки.

MMRV – це найбезпечніший спосіб захистити вашу дитину від кору, епідемічного паротиту, краснухи та вітряної віспи.

Що таке вакцина MenB?

Ця вакцина захищає від зараження менінгококом групи B, який спричиняє найпоширеніший тип менінгокової інфекції. Немовлята та маленькі діти найбільше ризикують захворіти на це захворювання. Ця доза вводиться для підвищення захисту вашої дитини від інфікування менінгококом групи B.

Чи має вакцина MenB якісь побічні ефекти?

Деякі немовлята можуть:

- мати почервоніння, набряк або чутливість у місці ін'єкції (це зникне самостійно через кілька днів);
- бути трохи дратівливими та погано їсти;
- мати підвищену температуру. На відміну від доз вакцини MenB, які ваша дитина отримала у 8 і 12 тижнів, не обов'язково давати рідкий парацетамол після цього візиту для вакцинації, щоб контролювати підвищення температури. Однак якщо у вашої дитини підвищиться температура/буде лихоманка, дійте, як зазначено на сторінці 14 цієї брошури.

Вакцина MenB захищає від більшості, але не всіх штамів менінгокока групи B, тому важливо знати, на які ознаки та симптоми звертати увагу, див. сторінки 15–17.

Що таке пневмококова вакцина (PCV)?

Пневмококова вакцина захищає вашу дитину від однієї з причин менінгіту, а також від інших захворювань, як-от важкі вушні інфекції (отит середнього вуха) та пневмонія, спричинених найпоширенішими типами пневмококів. Ця вакцина не захищає від усіх типів пневмококової інфекції та не захищає від менінгіту, спричиненого іншими бактеріями або вірусами. До цієї дози PCV одразу після досягнення одного року ваша дитина вже мала отримати одну дозу PCV у віці 16 тижнів.

Що таке пневмококова інфекція?

Пневмококова інфекція є однією з найпоширеніших причин менінгіту, але вона також спричиняє важкі вушні інфекції, пневмонію та деякі інші серйозні захворювання.

Чи має PCV якісь побічні ефекти?

З кожних 10 вакцинованих немовлят в одного або двох може виникнути набряк, почервоніння або болючість у місці ін'єкції або легке підвищення температури (див. розділ «Як лікувати лихоманку» на сторінці 14).

Дуже рідко вакцина може викликати алергічну реакцію, як-от висип або свербіж, що вражає частину або все тіло. Ще рідше у дітей може виникнути серйозна реакція протягом кількох хвилин після вакцинації, що спричиняє утруднене дихання та, можливо, втрату свідомості.

Це називається анафілаксією. Недавнє дослідження показало, що на кожен мільйон проведених щеплень реєструється менше 1 випадку анафілаксії. Хоча алергічні реакції можуть викликати занепокоєння, лікування призводить до швидкого та повного одужання.

Запитання, які можуть у вас виникнути

Чи є якісь причини, чому мою дитину не слід вакцинувати MenB, MMRV та PCV?

Існує дуже мало причин, чому вашу дитину не слід вакцинувати. Ви повинні повідомити свого лікаря, медсестру або патронажну сестру, якщо ваша дитина:

- має дуже високу температуру або лихоманку;
- мала конвульсії або судоми;
- мала погану реакцію на будь-яке щеплення;
- має сильну алергію на будь-що;
- має порушення згортання крові;
- проходила або зараз проходить лікування від раку;
- має будь-яке захворювання, що впливає на імунну систему (наприклад, лейкемія, ВІЛ або СНІД);

- приймає будь-які ліки, що впливають на імунну систему (наприклад, високі дози стероїдів або лікування, що проводиться після трансплантації органів або для лікування раку);
- має будь-яке інше серйозне захворювання.

Це не завжди означає, що ваша дитина не може бути вакцинована, але допоможе лікарю або медсестрі вирішити, які щеплення найкращі для вашої дитини та чи потрібно їм давати вам якісь інші поради. Сімейний анамнез захворювань ніколи не є причиною для того, щоб дитина не була вакцинована.

Хіба не було б краще, щоб діти отримували вакцини окремо?

Ні, введення вакцин окремо означатиме більше ін'єкцій і залишить дітей вразливими до деяких хвороб на триваліший час. Ці хвороби можуть бути серйозними й навіть смертельними.

Чи безпечно отримувати кілька різних вакцин під час одного візиту (комбіновані вакцини)?

Так, безпечно отримати кілька різних вакцин під час одного візиту. Комбіновані вакцини такі ж безпечні та ефективні, як і окремі вакцини.

Отримання кількох вакцин або комбінованих вакцин під час одного візиту важливе для захисту дітей від різних захворювань якомога раніше. Це також полегшує своєчасне введення рекомендованих доз.

Отримання кількох доз також не перевантажує імунну систему. Теоретично, дитина може ефективно реагувати приблизно на 10 000 вакцин одночасно. Наша імунна система може легко впоратися з кількістю вакцин, що вводяться в рамках планового графіку вакцинації.

Що станеться, якщо у моєї дитини підвищиться температура після імунізації?

Побічні ефекти від дитячих вакцин є рідкими, зазвичай легкі та швидко зникають. Деякі діти після вакцинації можуть мати підвищену температуру або лихоманку (понад 37,5°C). Якщо обличчя вашої дитини гаряче на дотик і вона виглядає червоною або почервонілою, у неї, ймовірно, лихоманка. Вам слід перевірити її температуру термометром.

Лихоманка досить поширена в немовлят і дітей. Вони часто отримують її при інфекціях. Іноді лихоманка може спричинити в дитини напад судом. Його може спричинити будь-яка лихоманка, незалежно від того, чи спричинена вона інфекцією, чи вакциною. Тому важливо знати, що робити, якщо у вашої дитини лихоманка. Пам'ятайте, що лихоманка частіше викликається хворобами, ніж вакцинами.

Як лікувати лихоманку

1. Тримайте дитину в прохолоді, переконавшись:
  - що на ній не забагато шарів одягу чи ковдр;
  - що в кімнаті, в якій вона знаходиться, не надто спекотно (вона також не повинна бути холодною, лише приємно прохолодною).
2. Давайте їй багато прохолодних напоїв.
3. Дайте їй парацетамол для немовлят (попросіть без цукру). Уважно прочитайте інструкцію на пляшечці та дайте дитині правильну дозу відповідно до її віку. Можливо, вам знадобиться дати другу дозу через чотири-шість годин.

Пам'ятайте: ніколи не давайте ліки, що містять аспірин, дітям віком до 16 років.

Негайно зверніться до лікаря, якщо у вашої дитини:

- дуже висока температура (39°C або вище);
- напад судом.

Якщо у вашої дитини судоми, покладіть її на бік у безпечному місці, оскільки її тіло може сіпатися або смикатися.

Розпізнавання менінгіту та септицемії

Вакцина MenB та пневмококова вакцина захищають від менінгіту (викликаного бактеріями менінгококової групи B) та септицемії (зараження крові). Існують інші типи, від яких немає вакцин, тому важливо все одно стежити за ознаками та симптомами.

Менінгіт може спричинити набряк оболонки мозку. Ті ж мікроби також можуть спричинити зараження крові (септицемію). Немовля або дитина з менінгітом або септицемією може дуже захворіти протягом кількох годин. Без лікування обидва захворювання можуть бути смертельними. Ранні симптоми менінгіту легкі та схожі на ті, що виникають при застуді та грипі, як-от підвищена температура (37,5°C і вище), дратівливість, блювота та відмова від їжі. Однак деякі важливі ознаки, на які слід звернути увагу, перелічені нижче.

У немовлят основними симптомами **менінгіту** можуть бути:

- високий, стогнучий плач;
- дратівливість, коли дитину беруть на руки;
- випинання тім'ячка (м'якої ділянки на голові);

- сонливість і знижена реакція – важко розбудити;
- млявість та апатія або скутість із різкими рухами;
- відмова від їжі, блювота;
- бліда, плямиста або синява шкіра;
- лихоманка;
- конвульсії або напади;

а основними симптомами **септицемії** можуть бути:

- швидке або незвичне дихання;
- бліда, плямиста або посиніла шкіра;
- лихоманка при холодних руках і ногах;
- тремтіння;
- блювота, відмова від їжі;
- червоні або фіолетові плями, які не зникають під тиском (проведіть скляний тест, пояснений на сторінці 17);
- біль або подразливість від м'язового болю або сильного болю в кінцівках або суглобах;
- млявість;
- сильна сонливість.

Де я можу отримати більше інформації про менінгіт?

Інформацію про менінгіт надають організації Meningitis Research Foundation і Meningitis Now.

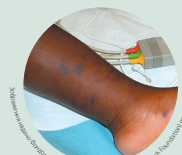
Зателефонуйте на безкоштовну гарячу лінію Meningitis Now за номером 0808 80 10 388 (з 9:00 до 17:00 з понеділка по п'ятницю) або відвідайте вебсайт **www.meningitisnow.org**

Зателефонуйте на безкоштовну гарячу лінію Meningitis Research Foundation за номером 080 8800 3344 (з 9:00 до 17:00 з понеділка по п'ятницю) або відвідайте вебсайт **www.meningitis.org**

Ви також можете звернутися за порадою до свого лікаря, медсестри або патронажної сестри.

Якщо ви міцно притиснете скляну склянку до септичного висипу, висип не зникне. Ви зможете побачити висип через скло. Якщо це станеться, негайно зверніться за допомогою до лікаря.

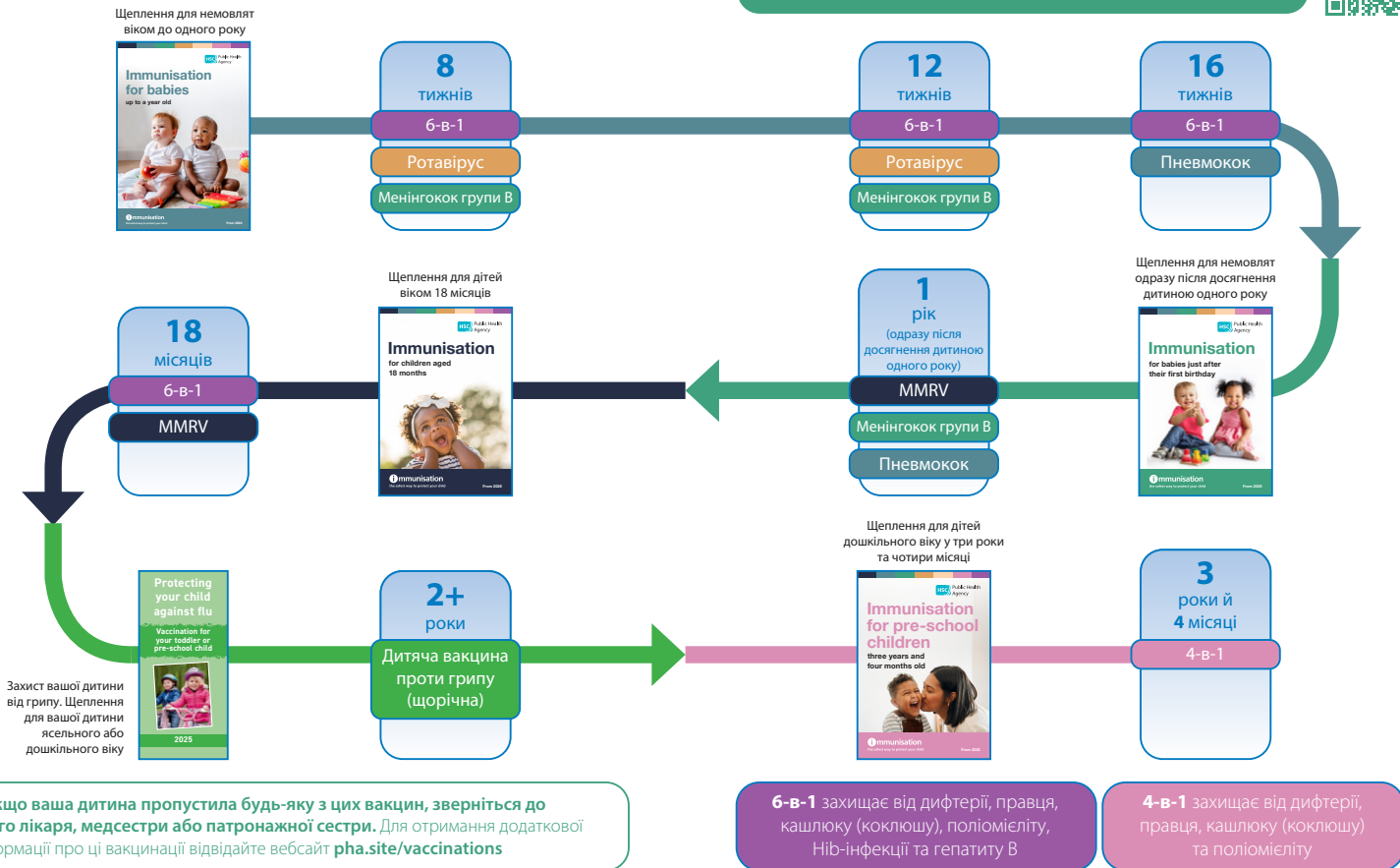
Висип може бути важче побачити на чорній або коричневій шкірі. Перевірте блідіші ділянки, як-от долоні або підшви ніг, піднебіння, живіт, білки очей або внутрішні частини повік.

Плановий графік вакцинації дітей

i

Цей графік дещо відрізнятиметься для дітей, народжених до 31 грудня 2024 року. Відскануйте QR-код або відвідайте сторінку nidirect.gov.uk/childhood-immunisation для отримання додаткової інформації.

Якщо ви хочете отримати додаткову інформацію про вакцинацію, відвідайте

pha.site/vaccinations

або

[www.nidirect.gov.uk/
childhood-immunisation](https://www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation)

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

Ця публікація адаптована з інформації, спочатку розробленої Агентством з охорони здоров'я Сполученого Королівства та використовується відповідно до Ліцензії відкритого уряду версії 3.0